

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Voortgangsrapportage 'A-dossier: Inclusie'
RIB nummer 2020 115
collegevergadering d.d. Niet van toepassing
programma Gezond en actief Venlo
portefeuillehouder F. Schatorjé

ons kenmerk 1682523
team RBRGRR
steller Remy Schuurmans
doorkiesnummer +31 77 3596824
e-mail r.schuurmans@venlo.nl
datum 26 augustus 2020
bijlage(n) 1
datum verzonden

14 SEP. 2020

Informatie voor de raad (voor kennisgeving)

Middels deze raadsinformatiebrief informeert de raads werkgroep 'Inclusiviteit' de raad en het college over de voortgang van het 'A-dossier: Inclusie'.

De voorzitter van de raads werkgroep
'Inclusiviteit'

Helma van der Leeuw

De griffier

Geert van Soest

Raadsinformatiebrief

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)
Niet van toepassing

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Algemene werkzaamheden raads werkgroep 'inclusiviteit'	10 september 2020

Onderbouwing

■ Algemene toelichting

1. Wat is de kernopgave (Wat wordt voorgelegd aan de raad?)

In deze raadsinformatiebrief wordt een voortgangsrapportage gepresenteerd ten aanzien van het 'A-dossier: inclusie'. De rapportage bestaat hoofdzakelijk uit de werkzaamheden van de raads werkgroep, alsmede een aantal dilemma's die zich aandienen bij de invulling van het A-dossier. Ten slotte bevat dit document informatie over een aankomende themabijeenkomst die in het teken zal staan van de dilemma's.

2. Waarom? (Wat is het doel van de raadsinformatiebrief?)

Het doel van de raadsinformatiebrief is om de raad en het college op de hoogte brengen van de voortgang en ontwikkelingen binnen het A-dossier.

3. De informatie

1. Werkzaamheden

Opfrisser: opdracht 'A-dossier Inclusie'

In 2018, aan het begin van deze raadsperiode, heeft de raad het onderwerp 'inclusie' gekozen als thema voor het 'A-dossier'. Het A-dossier is een intensief en interactief traject waarbij de raad de leiding neemt, in zijn rol als volksvertegenwoordiger en actieve kadersteller. De 'raads werkgroep inclusiviteit' is opgericht om hier invulling aan te geven.

Het doel is om te komen tot een inclusieve samenleving in Venlo. Een samenleving waarin iedereen kan meedoen en niemand langs de kant hoeft te staan. Een inclusieve samenleving is een samenleving waarbij iedereen op een gelijkwaardige manier kan deelnemen aan de maatschappij, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd, talent of beperking. Belangrijke begrippen daarbij zijn: non-discriminatie, participatie, gelijke kansen, toegankelijkheid, emancipatie en respect voor persoonlijke autonomie.

Inclusie gaat niet vanzelf. Je moet erin geloven en je moet eraan blijven werken. Daarnaast werkt inclusie twee kanten op. De persoon moet mee willen doen en de samenleving moet hier ook open voor staan. Als een van de twee niet meewerkt, dan wordt het erg lastig. We hebben de neiging om het accent te leggen bij integratie, wat betekent dat iemand zich moet aanpassen aan onze samenleving. Pas als we als inwoners van Venlo laten zien dat de samenleving open staat voor iedereen, zal ook integratie succesvol zijn. Als (gemeentelijke) overheid nemen we daar met dit A-dossier het initiatief toe.

Samengevat:

- Inclusie gaat over meedoen en erbij horen.
- Het gaat bij inclusie om het streven naar een goed leven.
- Inclusie betekent insluiting, het tegenovergestelde van uitsluiting.
- Inclusie is tweerichtingsverkeer tussen samenleving en de persoon.

- Inclusie gaat niet vanzelf, je moet erin geloven en er actief aan werken.

Bron: rv 2018-75 'Initiatiefvoorstel Strategische Agenda van de raad'

Algemene werkzaamheden

De algemene werkzaamheden van de raads werkgroep staan voornamelijk in het teken van informatie ophalen over het onderwerp inclusie en bewustwording creëren in de samenleving over het belang van inclusie.

Wat betreft het ophalen van informatie heeft voorzitter Helma van der Leeuw een aantal bijeenkomsten bijgewoond van het programma 'Divers & Inclusief'. Deze worden georganiseerd door de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tijdens de bijeenkomsten staan vraagstukken rond inclusie en diversiteit centraal en heeft de werkgroep handvaten gekregen voor het aanpakken van inclusievraagstukken. Verder zijn er verkennende gesprekken gevoerd met een aantal belangenorganisaties, zoals de Gehandicaptenraad Venlo, stichting Syriërs voor Nederland, stichting Wachm, stichting Noemidia, stichting Provinciaal Platform voor Diversiteit, stichting 't Groenewold en de Alevitische Culturele Vereniging. Mede door deze gesprekken heeft de werkgroep een beeld gekregen van wat er zoal van de gemeente verwacht wordt met betrekking tot het bevorderen van een inclusieve samenleving in Venlo.

Inzake het creëren van bewustwording heeft de werkgroep onder andere een informatieve flyer gemaakt over de raads werkgroep inclusiviteit voor de inwoners van Venlo, gesprekken gevoerd met kinderen van drie Venlose basisscholen over het belang van 'mee doen' en zich gemanifesteerd op Roze Zaterdag 2019. Daarnaast heeft de gemeenteraad een door de werkgroep voorbereide motie unaniem aangenomen die het college oproept om het manifest "*Iedereen doet mee!*" te ondertekenen. Hiermee belooft de gemeente actief te gaan werken aan een inclusieve samenleving door verdere uitvoering te geven aan het VN-verdrag Handicap. De uitvoering is bij het college belegd.

In bijlage (#1) kunt u meer informatie over deze algemene werkzaamheden terugvinden. De bijlage is chronologisch geordend.

Specificering werkzaamheden

Na een bepaalde tijd aan waardevolle algemene activiteiten heeft de werkgroep besloten met een aantal inclusie thema's de diepte in te gaan.

Hierbij dient vermeld te worden dat de werkgroep heeft ondervonden dat inclusie een abstract begrip is dat zijn toepassing vindt in vrijwel alle aspecten van de samenleving. Het

begrip is zo veelomvattend dat een volledig inclusieve samenleving een ideaal is dat nauwelijks te realiseren lijkt. Ook is de capaciteit van de werkgroep gelimiteerd waardoor het opzetten van een integrale inclusieagenda in deze werkvorm onbegonnen werk is.

Desalniettemin is de werkgroep de uitdaging aangegaan om op een aantal terreinen stapje voor stapje naar het ideaal van een inclusieve samenleving toe te werken. Er zijn drie inclusie thema's gekozen om mee de verdieping in te gaan.

Om de slagkracht te vergroten is besloten om de werkgroep op te delen in drie deelgroepen die elk één van de drie gekozen thema's behandelen. Deze deelgroepen blijven niettemin aangehaakt bij de gehele werkgroep. Bij de algemene vergaderingen worden de plannen van de deelgroepen besproken.

Hieronder vindt u een overzicht van de geselecteerde inclusie thema's inclusief de indeling van de deelgroepen¹:

1. *Etniciteit, religie en levensbeschouwing*: Helma van der Leeuw - GroenLinks, Duran Yildiz - EenLokaal, Ali Oruc – Fractie Oruç.
2. *(Arbeids-)participatie*: Marianne Steenmetz – VVD, Jan Valize – PVV, Aissa Meziani – CDA.
3. *Armoede*: Angelique Weingarten – SP, Mohammed Addarrazi – PvdA, Wout Weijmans – 50plus.

Ron Opstelten maakte namens 50plus onderdeel uit van de raads werkgroep. Vorig jaar is Ron op 62-jarige leeftijd plotseling overleden. Na dit enorme verlies is Wout Weijmans de uitdaging aangegaan om de grote schoenen van Ron te vullen.

2. Dilemma's

Volgend op de beslissing om met de drie zojuist genoemde inclusie thema's aan de slag te gaan, zijn de deelgroepen ieder begonnen met het opstellen van een werkplan. In de werkplannen wordt beschreven op welke manier er invulling geven gaat worden aan de inclusie thema's. Echter zijn de deelgroepen bij de invulling van de werkplannen tegen een aantal dilemma's, een aantal moeilijke keuzes, aangelopen. Hieronder worden de dilemma's uiteengezet:

Etniciteit, religie en levensbeschouwing

Er zijn verschillende manieren waarop inclusiebeleid vormgegeven zou kunnen worden in het kader van etniciteit, religie en levensbeschouwing. Aan de ene kant zou men een doelgroepenbeleid kunnen voeren. Dit betekent achterlopende groepen extra ondersteunen en belichten zodat uiteindelijk iedereen op een gelijk niveau kan mee doen. Aan de andere kant zou men kunnen zeggen dat inclusie juist moet gaan om het bevorderen van een strikt gelijke behandeling. Daarbij is inclusie een bewustwordingsproces (mindset) waarbij de nadruk moet liggen op gelijke rechten en non-discriminatie. Volgens deze benadering leidt een doelgroepenbeleid juist tot ongelijke behandeling en exclusie. Dit leidt tot de volgende dilemma's:

---

¹ D66 ontbreekt bij de indeling van de deelgroepen. D66 heeft om capaciteits-redenen besloten niet meer actief deel te nemen aan de werkgroep.

“Als we groepen met een achterstand extra ondersteunen kunnen we deze groepen vooruit helpen, maar dit leidt tot een ongelijke behandeling (en exclusie) omdat we dan amper investeren in mensen die buiten hun toedoen niet tot een doelgroep behoren.”

“Als we inclusie zien als een mindset behandelen we iedereen op een gelijke manier, maar dit betekent dat achterlopende groepen niet de extra steun krijgen die ze misschien nodig hebben om volledig mee te kunnen doen in de samenleving.”

Een ander dilemma heeft te maken met de persoonlijke keuzes van mensen die voortvloeien uit hun verschillende etnische achtergronden, religieuze overtuigingen en levensbeschouwingen. Het volgen van bepaalde persoonlijke keuzes kan belemmeringen opleveren voor participatie in de samenleving. Denk aan het ontbreken van de optie om halalvoedsel te bestellen in de bedrijfskantine. Of het feit dat het in sommige sportclubs niet geaccepteerd wordt om met ondergoed aan te douchen.

“Zou een bedrijf, sportclub of een ander genootschap, rekening moeten houden met persoonlijk keuzes die voortvloeien uit iemands etnische achtergrond, religieuze overtuiging of levensbeschouwing? Of zouden mensen hun gedrag moeten aanpassen aan de omgeving waar ze in willen participeren?”

(arbeids-)Participatie

Daarnaast zijn er verschillende manieren waarop de (arbeids-)participatie van onze inwoners verbeterd zou kunnen worden. Neem bijvoorbeeld onze bijstandsgerechtigde inwoners. Aan de ene kant zou je de mensen kunnen ondersteunen die het meest kansrijk zijn (30%) om aan een volledige baan te komen. Aan de andere kant zou je de mensen die minder kansrijk zijn (70%) om aan een volledige baan te komen kunnen ondersteunen om op andere manieren te participeren in de samenleving. Dit leidt tot het volgende dilemma:

“Als we investeren in de sociale participatie van minder kansrijke (kwetsbare) mensen, helpt ze dit om op waardevolle manieren mee te doen in de samenleving. Ook kan dit ze helpen om op lange termijn aan een volledige baan te komen. Hier hebben we jaren profijt van. Maar dit betekent ook dat we de mensen die op dit moment het meest kansrijk zijn om aan een volledige baan te komen, niet kunnen ondersteunen.”

Verder heeft de werkgroep in het kader van (arbeids-)participatie te maken met een lastig vraagstuk rondom de nieuwe inburgeringswet die in 2021 in werking treedt. Deze wet maakt de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering, oftewel de taal- en participatievaardigheid, van (grotendeels) alle mensen die naar Nederland migreren van buiten de Europese Unie. Echter zijn er buiten deze inburgeringsgerechtigde groep nog meer mensen die ondersteuning kunnen gebruiken om taal- en participatievaardig te worden. Denk aan migranten van binnen de EU² of bijstandsgerechtigden die al in Nederland wonen. Zij vallen buiten de inburgeringswet, hebben geen recht op ondersteuning vanuit deze wet en worden zelf verantwoordelijk gehouden voor hun inburgering. Dit leidt tot het volgende vraagstuk:

“Zou de gemeente de begeleiding die ze gaat bieden aan inburgeringsgerechtigden (zoals ondersteuning voor taal- en participatievaardigheid) door moeten trekken naar andere mensen die hier behoefte aan hebben in Venlo, zoals overige immigranten en bijstandsgerechtigden?”

---

² Inclusief Turkije, Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland.

Armoede

Ook zijn er verschillende manieren waarop armoede aangepakt kan worden. Bij de aanpak van armoede zou men zich kunnen richten op de preventie van armoede. Hierbij kan men denken aan het voorkomen van vroegtijdige schoolverlaters. Maar men zou zich ook kunnen richten op de correctie van armoede. Hierbij kan men denken aan het oplossen van problemen met ouders/volwassenen (o.a. taalvaardigheid, kennis en het verhelpen van schulden). Gezien de financiële schaarste/bepaalde arbeidsuren kunnen we niet beide oplossingsrichtingen uitvoeren en ontstaat het volgende dilemma:

“Als we onze aandacht richten op de preventie van armoede kunnen we toekomstige armoede voorkomen, maar lossen we de problemen van nu niet op. Indien we de problemen van nu oplossen door middel van correctie dan helpen we de huidige groep vooruit, maar voorkomen we geen instroom van nieuwe armen”.

Daarnaast heeft de deelgroep bij de aanpak van armoede met nog een dilemma te maken. Aan de ene kant zou men kunnen investeren in de vaardigheden van mensen, zodat armoede direct verminderd wordt. Aan de andere kant zou men kunnen investeren in onze systemen (onderwijs, gezondheidszorg), waardoor armoede op de lange termijn verminderd wordt:

“Als we investeren in individuele inwoners kunnen we nu een verschil maken, maar dit is geen duurzame oplossing. Indien we systeemverbeteringen doorvoeren zal dit tot armoedereductie leiden op de lange termijn, maar dit zal lang duren en helpt inwoners die op dit moment in de armoede zitten niet”.

3. Themabijeenkomst

De raadswerkgroep organiseert een themabijeenkomst waarbij ze de dilemma's gaat voorleggen aan partijen uit de samenleving. Tijdens de bijeenkomst krijgt de samenleving de kans om voor en tegen geluid te laten horen. Het doel van de avond voor de werkgroep is om wijzer te worden over de verschillende zienswijzen die in de samenleving bestaan op de voorliggende dilemma's.

De themabijeenkomst vindt plaats op 7 oktober 2020 in 't Raodhoes in Blerick. Raads- en collegeleden zijn welkom om deel te nemen. Inschrijfmogelijkheden en een gedetailleerde omschrijving van de opzet van de avond kunt u terug vinden in de officiële uitnodiging.

4. Historische paragraaf (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

Het A-dossier is een intensief en interactief traject waarbij de raad zelf de leiding neemt, in zijn rol als volksvertegenwoordiger en actieve kadersteller. Middels het aangenomen raadsvoorstel 2018-75: 'Initiatiefvoorstel Strategische Agenda van de raad' is het thema "buitenspel of meedoen?: werken aan een inclusieve samenleving" vastgesteld als het onderwerp van het strategische A-dossier van de raadsperiode 2018-2022.

Op 24 augustus 2020 heeft het presidium ingestemd met de organisatie van de themabijeenkomst 'inclusiviteit' op 7 oktober 2020 in 't Raodhoes in Blerick.

5. Relatie met programma

Het 'A-dossier: inclusie' staat voornamelijk in relatie tot het programma 'Gezond en Actief Venlo'.

6. Vervolgprocedure voor de raad

Op basis van de uitkomst van de themabijeenkomst legt de werkgroep de belangrijkste keuzerichtingen middels een raadsnotitie voor aan de voltallige raad. De uitkomst van de beraadslagingen is richtinggevend voor de verder inspanningen van de werkgroep.

Verder wordt de raad in de toekomst wederom geïnformeerd over de ontwikkelingen in het A-dossier door middel van een tweede voortgangsrapportage of eindrapportage. Uiteindelijk zal het A-dossier waarschijnlijk worden afgesloten met een raadsvoorstel.